

STUDIE

VODNÍ PRVEK

na náměstí E. Beneše ve Varnsdorfu

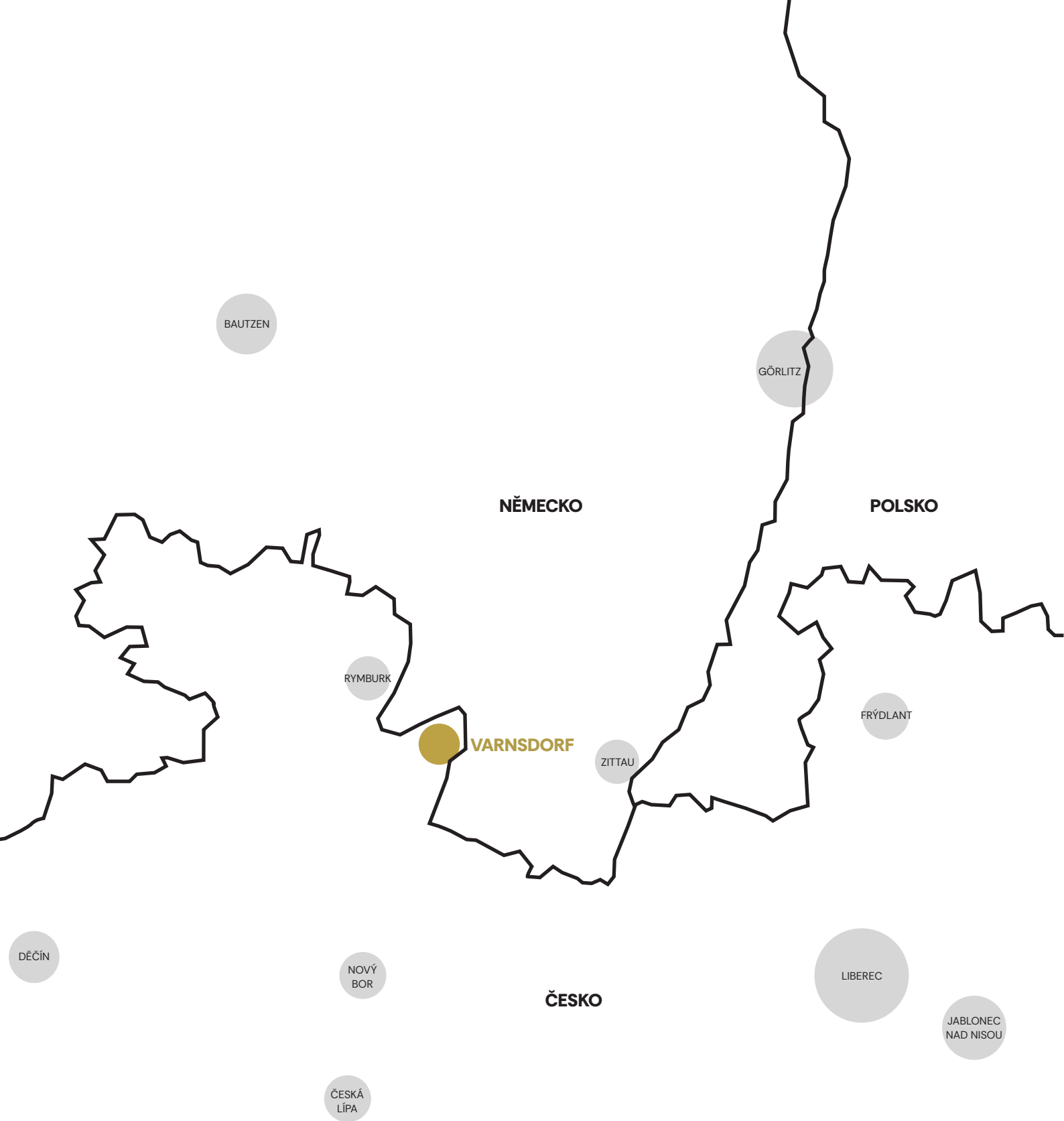

Identifikační údaje

název akce	Vodní prvek na náměstí E.Beneše ve Varnsdorfu
místo	Náměstí Edvarda Beneše k.ú. Varnsdorf [776971], parc.č. 19
zadavatel	Město Varnsdorf nám. E. Beneše 470, 407 47 Varnsdorf IČO: 00261718 DIČ: CZ00261718
autoři	Ing. arch. ONDŘEJ BUŠ Ing. ELIŠKA BUŠ Křtiny 70, 679 05 Křtiny IČO: 01420402 ondrej.bus@seznam.cz +420 720 185 366
stupeň dokum.	STUDIE
datum	12/2024

Obsah

zadání	01
náměstí v současnosti	02
náměstí v budoucnosti	03
anotace	04-05
vodní prvek	06-19
hmotové a výtvarné řešení	08-09
půdorys, řez, pohled	10-11
scénáře vodního prvku	14-15
zimní scénář a osvětlení	16-17
materiálové řešení	18-19
pítka	20-25
režimy pítka	22-23
materialita pítka	24-25
mobiliář	26-27
axonometrie náměstí	28-29

Zadání

V první polovině roku 2024 proběhla soutěž na vodní prvek na náměstí E. Beneše v centru Varnsdorfu. Zadáním bylo navrhnout **významný prvek plochy náměstí**. Bylo nutné základně respektovat prostorové členění nového řešení náměstí a dále vhodně respektovat využívání náměstí při společenských a kulturních akcích včetně umístění mobilního podia, stánků a dalších prvků.

Celá plocha náměstí je svažité k jihu – v návrhu toto musí být zohledněno. Primárním cílem umístění vodního prvku je vytvoření **těžiště náměstí**, jako důstojného funkčního, architektonického a výtvarného prvku, který by měl pomáhat tvorbě náplně náměstí a mohl by se sám stát **smyslem trávení času a pobytu** na ploše náměstí. Elementární součástí vodního prvku je samozřejmě práce s vodou – řešení by mělo být kultivované, estetické i funkční. Řešení by mělo přinášet **osvěžení v horkých letních dnech**. Součástí návrhu může být i práce se světlem a **osvětlením**, případně práce se zvukem a jinými multimediálními prvky. Součástí návrhu může být také **práce se zelení a volnějším mobiliářem** kolem vodního prvku.

Vodní prvek by mohl být také prvkem pobytovým, umožňujícím posezení či setkávání. Na druhou stranu je vhodné počítat s **různorodým využitím plochy** náměstí (městské slavnosti, trhy, koncerty, kulturní, sportovní a společenské události apod.), které by řešení nemělo zásadněji omezovat.

Druhým „vodním“ prvkem náměstí bude **veřejné pítko**, umístěné předběžně v severovýchodním rohu náměstí mezi kostelem a farou.

Pokud to autor návrhu uzná za vhodné, je možné zapojit motiv a funkci pítka do vlastního návrhu vodního prvku či výtvarně-architektonického konceptu, ať už v jednotné nebo samostatné formě a umístění.

Návrh vodního prvku by měl pracovat s různými **režimy provozu** či užívání (průběh dne, den/noc, slavnostní události apod.). Řešení musí být uzpůsobeno provozu v rámci ročních období – součástí návrhu musí být podoba a smysl vodního prvku v **zimním období** vč. případných ochranných nebo technických opatření a úprav, tak aby objekt měl i v tomto čase svůj smysl, výtvarnou a užitnou hodnotu. Tato opatření by pokud možno neměla být technicky či technologicky složitá, tak aby mohla být bez problému prováděna běžnými pracovníky v průběhu celé životnosti prvku.

Náměstí v současnosti

Hlavní varnsdorfské náměstí – náměstí E.Beneše je historicky centrem města a původní obce Alt Warningsdorf, kdy kolem něj postupně rostly významné stavby – rychta, Kostel sv. Petra a Pavla, fara, škola, městský úřad.

V historickém kontextu bylo náměstí obklopeno budovami a jednalo se o volnou plochu, doplněnou maximálně o výlepový sloup, stožáry veřejného osvětlení a menšími stromy po okrajích.

Náměstí tehdy sloužilo převážně pro pořádání trhů, událostí, slavností a každodenní setkávání místních. Na vlastním náměstí historicky nebyl umístěn vodní prvek. V této formě fungovalo až do konce druhé světové války.

Současná podoba náměstí je výsledkem vývoje v 2.pol. 20. století. Nejzásadnějším zásahem bylo zbourání části historických budov, především působivé hrázděné budovy původní starovarnsdorfské rychty v roce 1977, která do té doby tvořila severní hranu náměstí a byla jednou z jeho dominant.

V současnosti je pozemek prázdný, v soukromém vlastnictví a čeká na své budoucí využití, ideálně novou stavbu, která by náměstí opět uzavřela. Další zbouranou stavbou byl celý areál budov původního hostince Pohl, po válce přejmenovaného na Stalingrad, který lemoval západní hranu náměstí. Na jeho místě je dnes před nedávnou dobou rekonstruovaný parčík a areál autobusového nádraží s parkovištěm.

Tento prostor dnes v podstatě navazuje na vlastní plochu náměstí, od které je oddělen průjezdnou komunikací. Významnou dominantu náměstí tvoří barokní kostel sv. Petra a Pavla. Dalšími zachovanými budovami jsou sousední budova fary, při jižní hraně pak budovu školy a městského úřadu.

Vlastní plocha náměstí za poslední desetiletí neprošla významnými změnami. Rostoucí potřeba dopravy však velmi ovlivnil jak náměstí tak jeho okolí. Plocha náměstí dnes slouží více jako parkoviště než jako plocha pro setkávání. Podél severní, východní a jižní hrany náměstí jsou stromořadí drobných stromů, doplněná o lavičky. Výraznějším stromem je lípa mezi kostelem a farou.

Náměstí v budoucnosti

Rekonstrukce náměstí je dlouhodobým tématem. Část navazujících ploch – autobusové nádraží vč. parčíku, chodníků a komunikací prošla před nedávnou dobou celkovou proměnou, která nastavila základní standard celého prostoru. V návaznosti na toto řešení byla zpracována koncepce rekonstrukce vlastní plochy náměstí, která je aktuálně dále rozvíjena v projektové dokumentaci pro povolení a provádění stavby. Rekonstrukce si klade za cíl vrátit náměstí jeho důstojnost, omezit plochy komunikací, omezit a usměrnit plochy parkování, obnovit a doplnit kvalitní kamenné městské povrchy a dlažby, řešit nově zeleň, hospodaření s dešťovou vodou, mobiliář, veřejné osvětlení. Plocha by se měla vrátit do jedné nivelity kamenné

dlažby různých formátů, průjezdné komunikace ulice Národní a Legií budou nově také dlážděné (na místo asfaltu), zúžených parametrů, výškově zvednuté. Kultivovány budou předprostory všech budov, kdy jsou součástí řešení i navazující chodníky. Podél hran náměstí i komunikací jsou navržena nová stromořadí s lavičkami. V prostoru mezi kostelem a farou vzniká klidnější místo s kruhovou lavičkou a pítkem. Na ploše náměstí bude ponechána možnost kolmé parkování po obvodu s průjezdnou obslužnou komunikací, kterou ale bude možné dle potřeby uzavřít (výsuvné sloupky). Ve shodné nivelitě s komunikací a parkováním bude i zbylá střední plocha, která by se měla nově stát multifunkčním městským prostorem čistě pro pěší.

Je zde uvažováno s možností umístění objektu mobilního občerstvení, volnějšího mobiliáře, vánočního stromu, stánků, mobilního pódia apod.

Anotace

Tak blízko, avšak na míle vzdálené.

Dvě krajiny již po staletí existují
v těsné blízkosti.

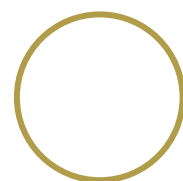
Historické vazby mezi Českem
a Německem, které byly v minulosti
zpretrhány se odráží v navrženém díle.

Snaha o spojení dvou blízkých světů,
které graduje v geometrii vodního
prvku, jako snaha o dotek přetržené
kružnice, jako metafora blízkosti i pocit
odloučení.

Vodní hladina v roli aktéra, který vypráví
příběh současných dní a zároveň
v sobě nalézá schopnost reflektovat
odraz historie místa, která nebude
zapomenuta.

Animace vodních režimů povznese
veřejný prostor náměstí Edvarda
Beneše a inscenuje proměnlivou živoucí
scénu.

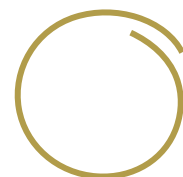

1. KRUH
*rozdílné kultury žijící
pospolu*

2. PŘETRHNUTÍ
*násilné spřetrhání
vazeb a vztahů*

3. SPOJENÍ
*náprava spřetrhaných
vztahů*

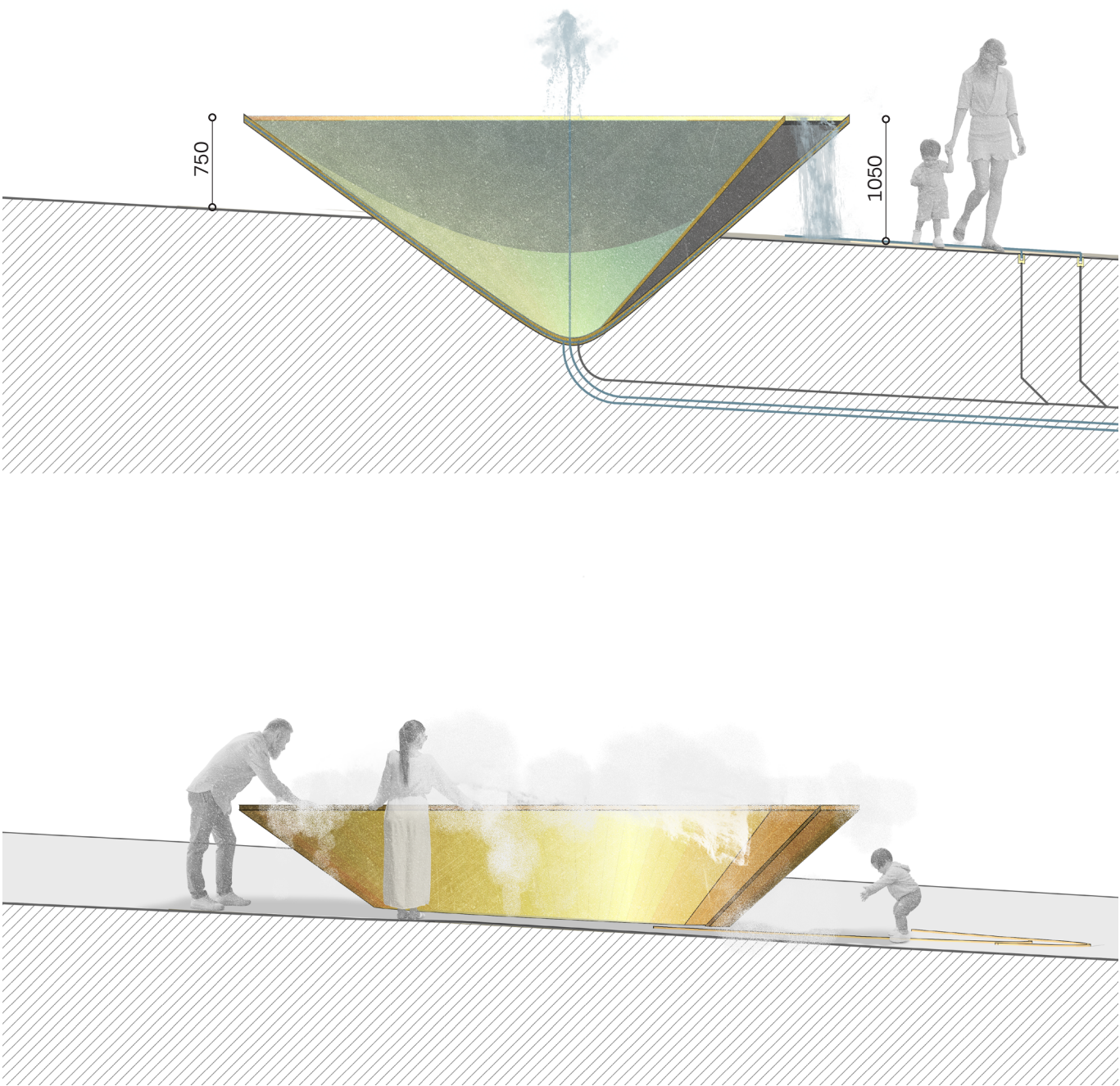
Výtvarné řešení

Základním kamenem výtvarného řešení je pojednání a zkoumání vztahu dvou protipólů, které utvářely po staletí charakter města Varnsdorf. Geometrie vodního prvku je založena na narušení celistvosti kruhu, který po roztržení vytváří nekompaktní spirálu. Snaha po opětovném vytvoření celistvého pevného kruhu je nedosažitelným cílem. Na odkaz nedosažitelného nekonečna spojení odkazuje kuželovitý tvar těla prvku, který do svého středu nabírá hloubky hladiny vody a mizí v nekonečnu sama sebe. Bronzová materialita předurčuje vysokou životnost vodního díla a s postupem času začne získávat patinu a splyne s prostředím.

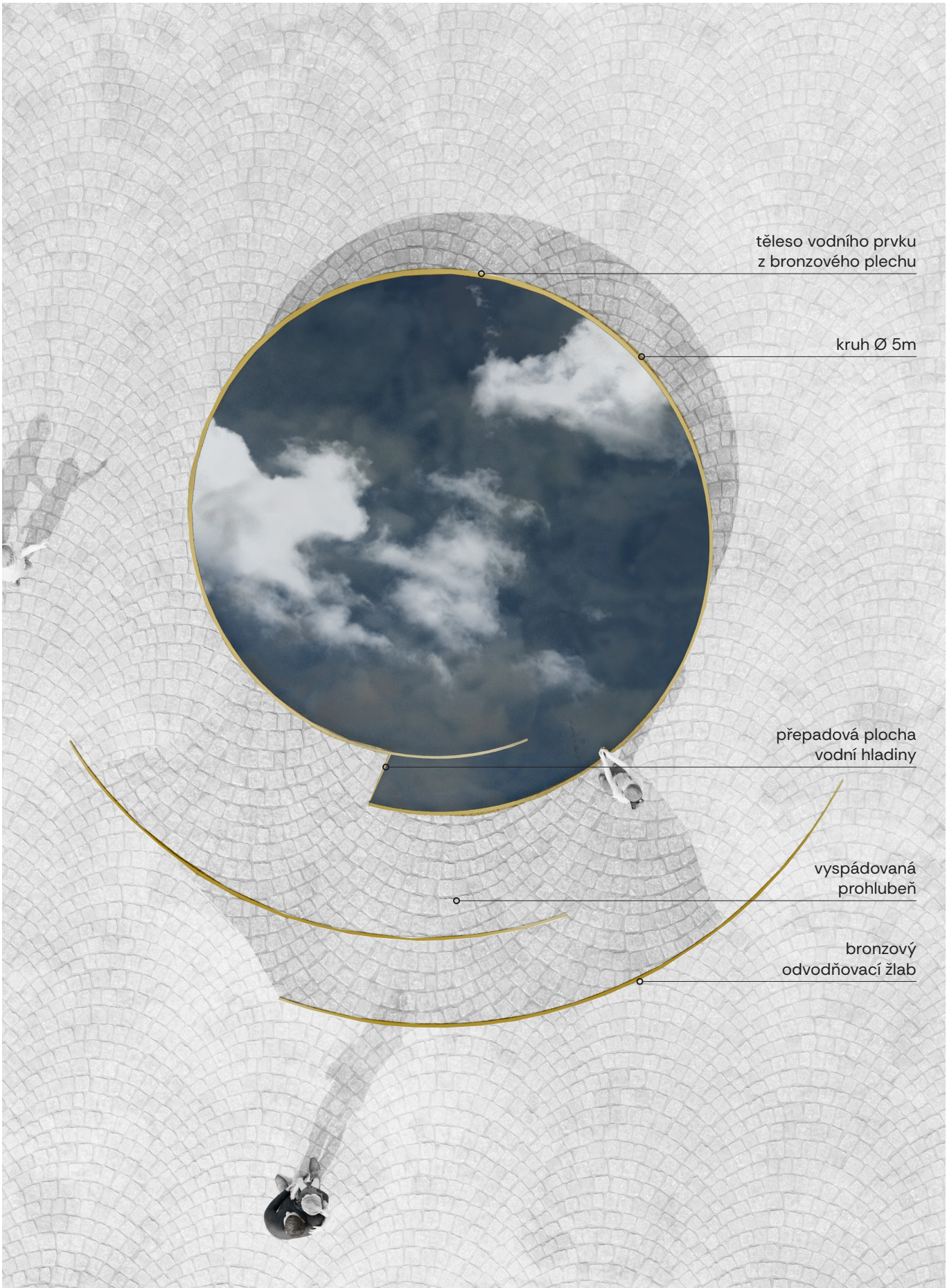
Hmotové řešení

Dynamika prostoru náměstí překonává mírně svažité terén. Urbanistická osa hlavních průhledů graduje barokním chrámem sv. Petra a Pavla. Kontext náměstí E. Beneše s křesťanskou sakrální architekturou chrámu vytváří nezapomenutelnou identitu místa. Dílo je osazeno na piazzettu před chrámem sv. Petra a Pavla a stává se novou dominantu předprostoru i celého náměstí. Svou velikostí odpovídá měřítku náměstí.

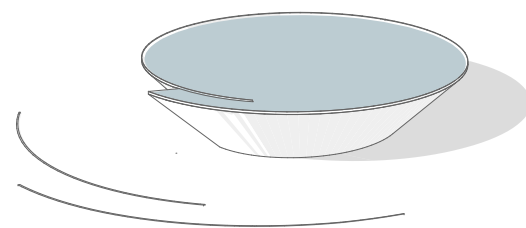
Řez a pohled m1:50

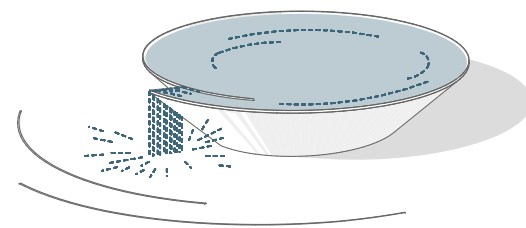
Půdorys m1:50

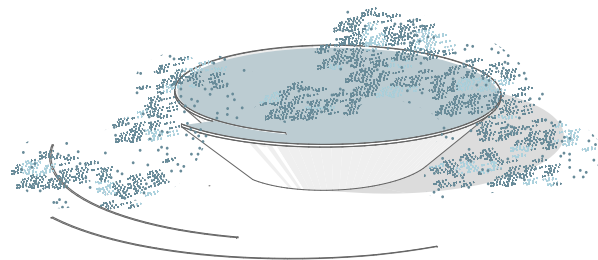

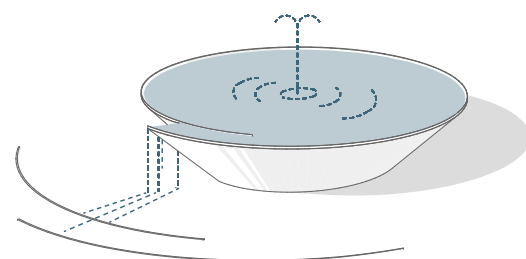
vodní zrcadlo

vodní vír s přepadem

mlhoviště

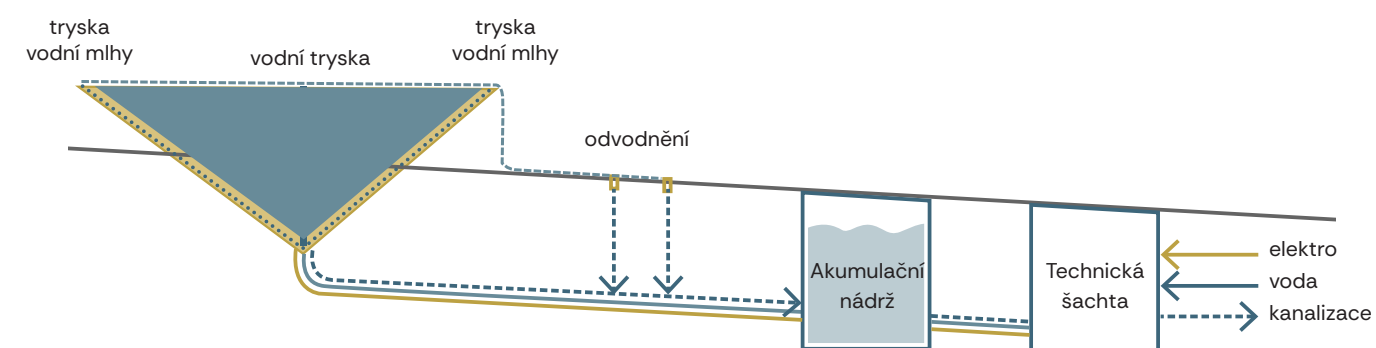

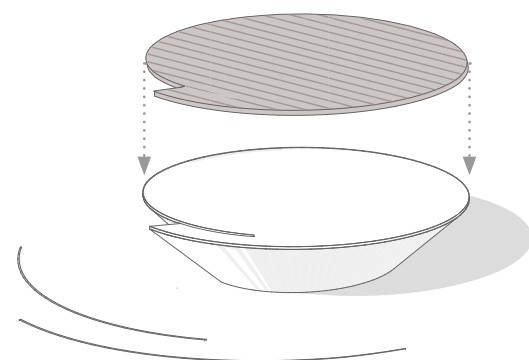
fontána s přepadem

Scénáře vodního prvku

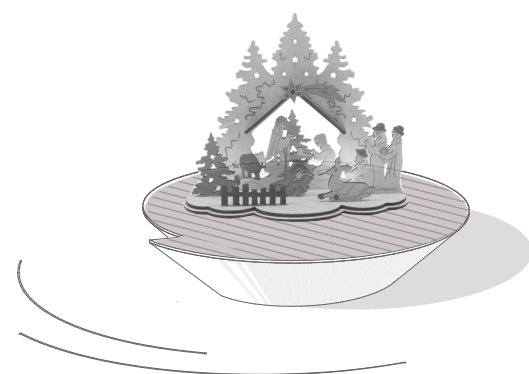
Kuželovité torzo vodního prvku se proměňuje za pomoci vodních a mlhovacích trysek s několika vodními režimy. Základní režim počítá s klidnou hladinou, kdy se vodní hladina promění v zrcadlo odrážející obraz chrámu sv. Petra a Pavla. Hlavní tryska osazena uprostřed kuželu slouží pro tradiční scénu vodní fontány. Důležitou roli hraje široký přepad, který vytváří stékající prameny vody na dlažbu. Z dlažby je voda odvodněna do odtokového žlabu, který je umístěn s ohledem na sklon plochy náměstí. Široký přepad lze spustit také za pomoci podvodní trysky, kdy se hladina vody roztočí ve spirálu a přepadá hlavním přepadem. Tento efekt nabízí nejlákavější prostředí pro dětské radovánky v padající vodě z přepadu. Poslední poetickou vodní scénou jsou mlhovací trysky, které jsou osazeny na vnitřním líci okraje nádrže. Mlha se vytvoří na povrchu hladiny, odkud pozvolna přetéká a rozpouští se v okolí vodního prvku.

Vodní diagram

zimní scénář

platforma pro výstavy
a sváteční výzdobu

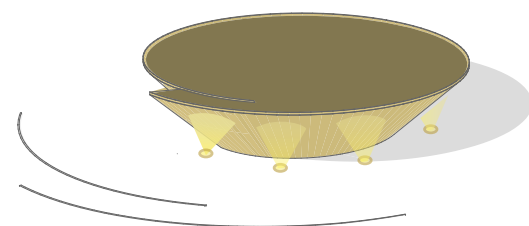

schéma osvětlení

Zimní scénář

V zimním období je důležité vodní prvek vypustit, vyčistit a dobře ochránit proti klimatickému působení sněhu, vody a mrazu. Je nutné kompletní vypuštění vody. Tím se zabrání jejímu zamrznutí a poškození vnitřních částí. Před vypuštěním vody je důležité odstranit všechny nečistoty, listí a další organický materiál, který by mohl způsobit ucpání rozvodů nebo podporovat růst řas.

Konstrukce pro zakrytí bude tvořena dubovými prkny, která budou k sobě sešroubována. Prkna vytvoří dřevěnou platformu ve formě dřevěného mola, na kterém je možné vytvořit výstavní expozici.

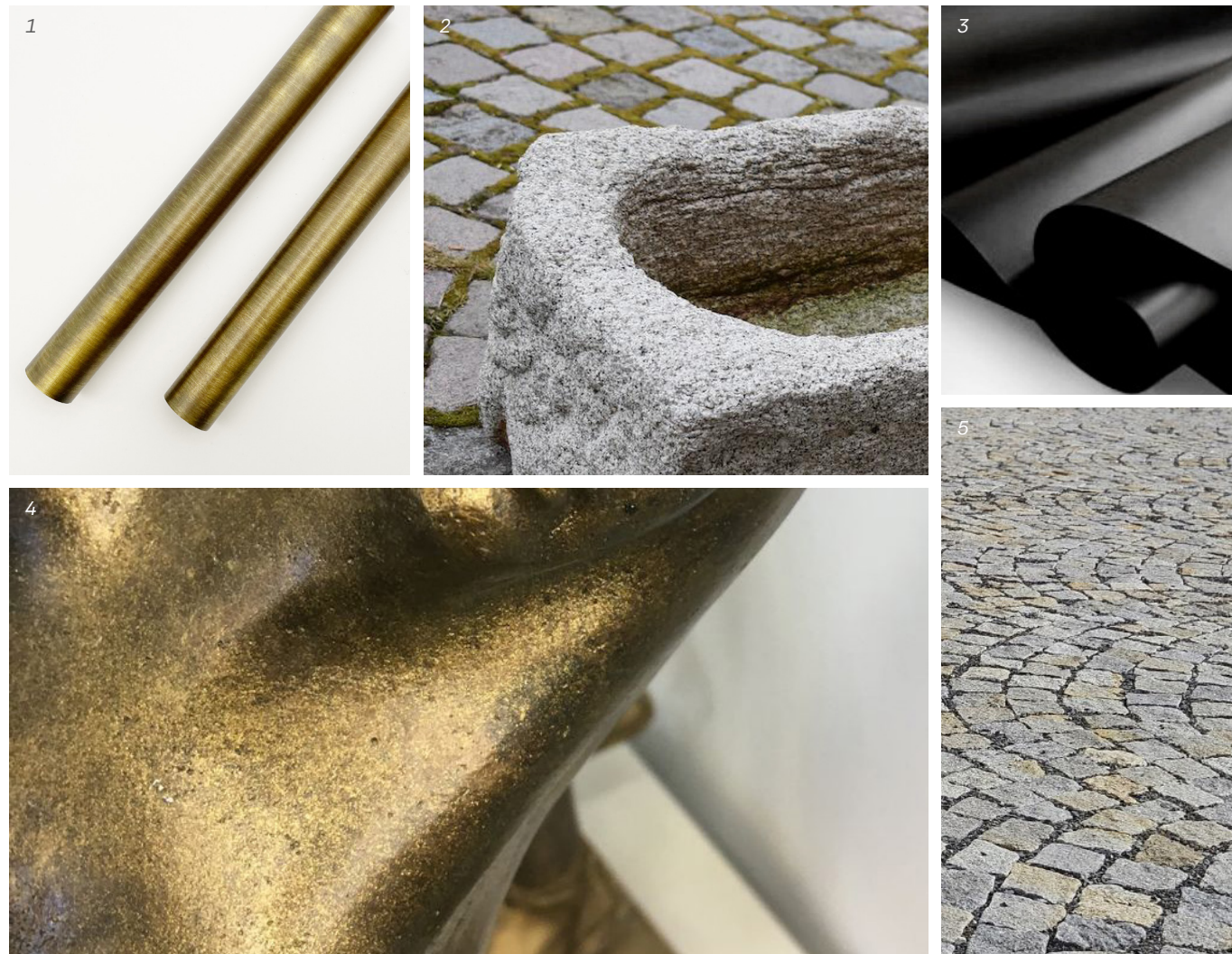
Během akcí může kašna sloužit jako **platforma pro výstavy**, vánoční betlém, sváteční výzdoby, apod. Je tedy velmi variabilní a funkční i během zimního období bez vody.

Osvětlení

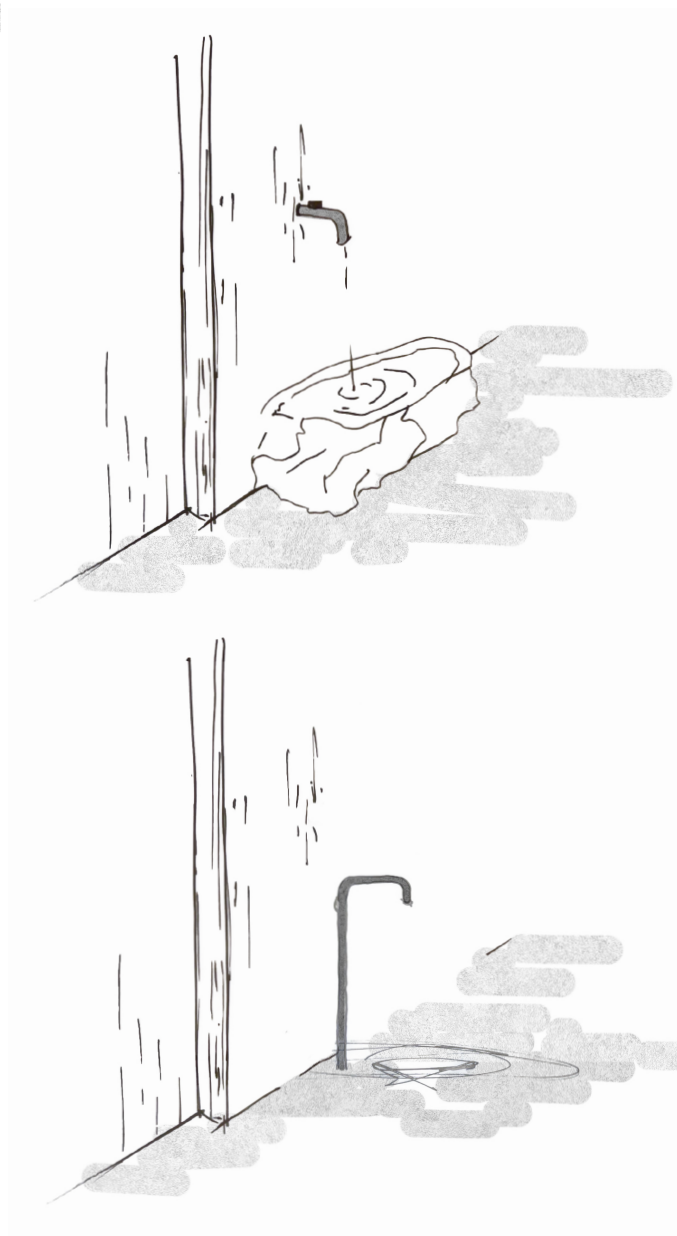
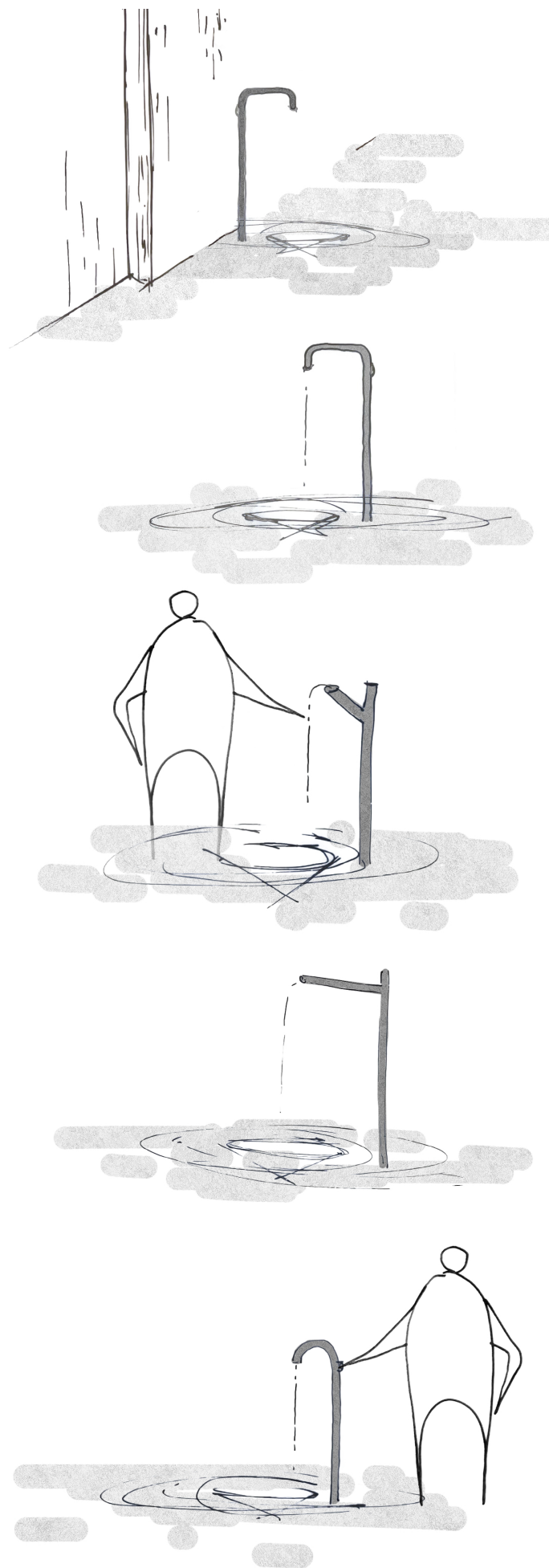
Po obvodu vodního prvku jsou v žulové dlažbě usazená zemní svítidla. Kašna v nočních hodinách září jako klenot celého náměstí.

Materiálové řešení

Koncepce materiality vodního prvku a pítka navazuje na materialitu navrhovaného náměstí. Plochu náměstí pokrývá vějířová dlažba z žulových kostek 4/6. Samotná žula je dominantním materiálem, který je využit na korýtko u navrženého pítka. Záměrem návrhu je, aby vodní prvek i pítka vyčnívali a upoutali pozornost kolemjdoucích. Proto byla zvolena leštěná bronz se zlatou povrchovou úpravou, která rozzáří celé náměstí. Zároveň bude v budoucnu přirozeně stárnout a tmavnout, avšak její výhodou je, že nebude korodovat a ztrácet své vlastnosti.

- 1/ pítka z bronzových trubek
- 2/ žulové korýtko u pítka
- 3/ v zimě – kryt z PVC folie
- 4/ bronz s povrchovou úpravou
- 5/ žulová vějířová dlažba

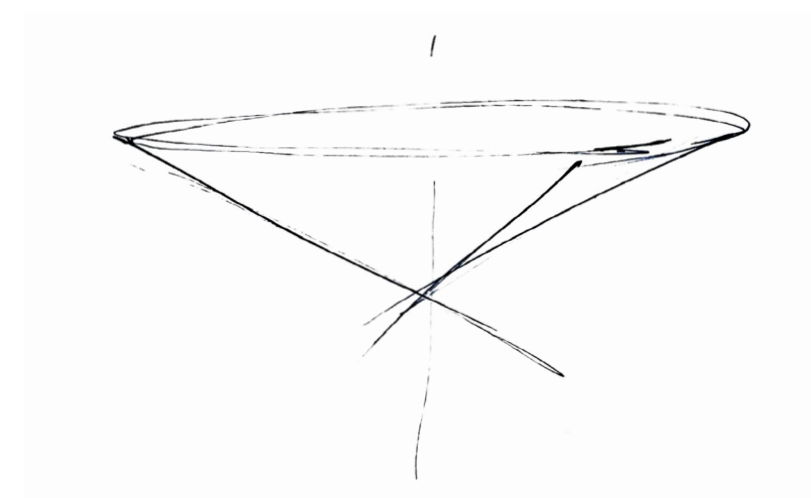
Pítko

Zkoumání vztahu umístění a formy ztvárnění prvku pítka nás přivedlo na myšlenku využít přítomnosti fasády kostela a propojit kontakt kostela s možností napít se vody z pítka.

Historické spojení kostela jakožto místa a zázemí pro prostý lid dalo vzniku myšlenky propojení pítka s církevní veřejnou institucí.

Pítko vytvoří přirozenou kompoziční vertikálu před oponou fasády kostela.

Tvarosloví roztržené kružnice, která je přímkovou plochou kužele a je základní koncepční kostrou vodního prvku jsme vtisknuli do žuly, kde ve formě kamenné misky slouží pro občerstvení psů a jiných domácích mazlíčků.

Pítko

Pítko představuje tvar duté větvičky či stébla trávy, ze kterého vytéká pitná voda přímo z pramene. Spojení natékání vody do kamenné mísy, která je materiálově sladěna s kamennou dlažbou náměstí je současnou interpretací historizující formy vodní pumpy nebo také kamenné kašny. Kamenná mísa nabízí možnost napít se pro psi a jiné domácí mazlíčky.

Režimy pítka

Pítko bude vybaveno bezdotekovým spouštěcím tlačítkem, které spustí proud pitné vody, která natéká do kamenné mísy. Mísa je vybavena pozvolným odtokem, aby umožnila napuštění celého objemu mísy a přepad, který zajistí odtečení nečistot a listů, které mohou do mísy v průběhu roku napadat.

Suchý režim bez vody

Pozvolný režim natékání

Vodní vír v míse

Samočistící přepad mísy

Materialita pítka

Nabízí se dva přístupy, jak materiálově pojet vodní pítka. První přístup je materializace bronzová, která vyzařuje jistou vznešenost a propojuje materialitu vodního prvku umístěného na náměstí s pítkem u kostela. Druhý přístup je materialitu utlumit a sladit barevnost pítka s mobiliářem do temné matné černé barvy, aby pítka splynulo s městským mobiliářem.

Suchý režim bez vody

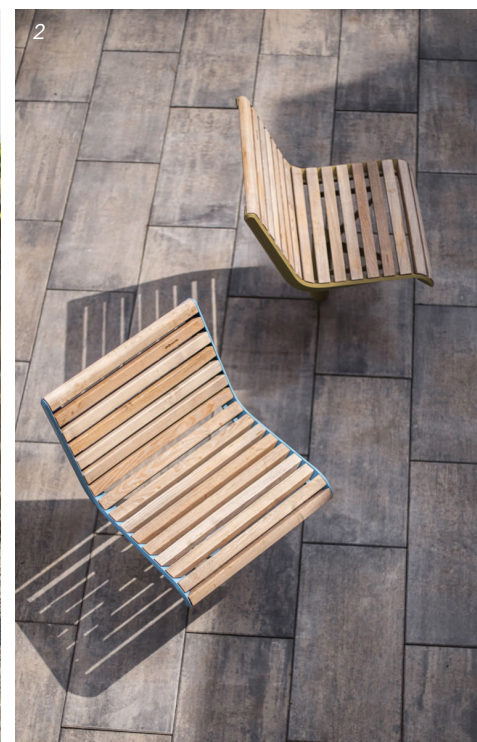
Pozvolný režim natékání

Vodní vír v míse

Samočistící přepad mísy

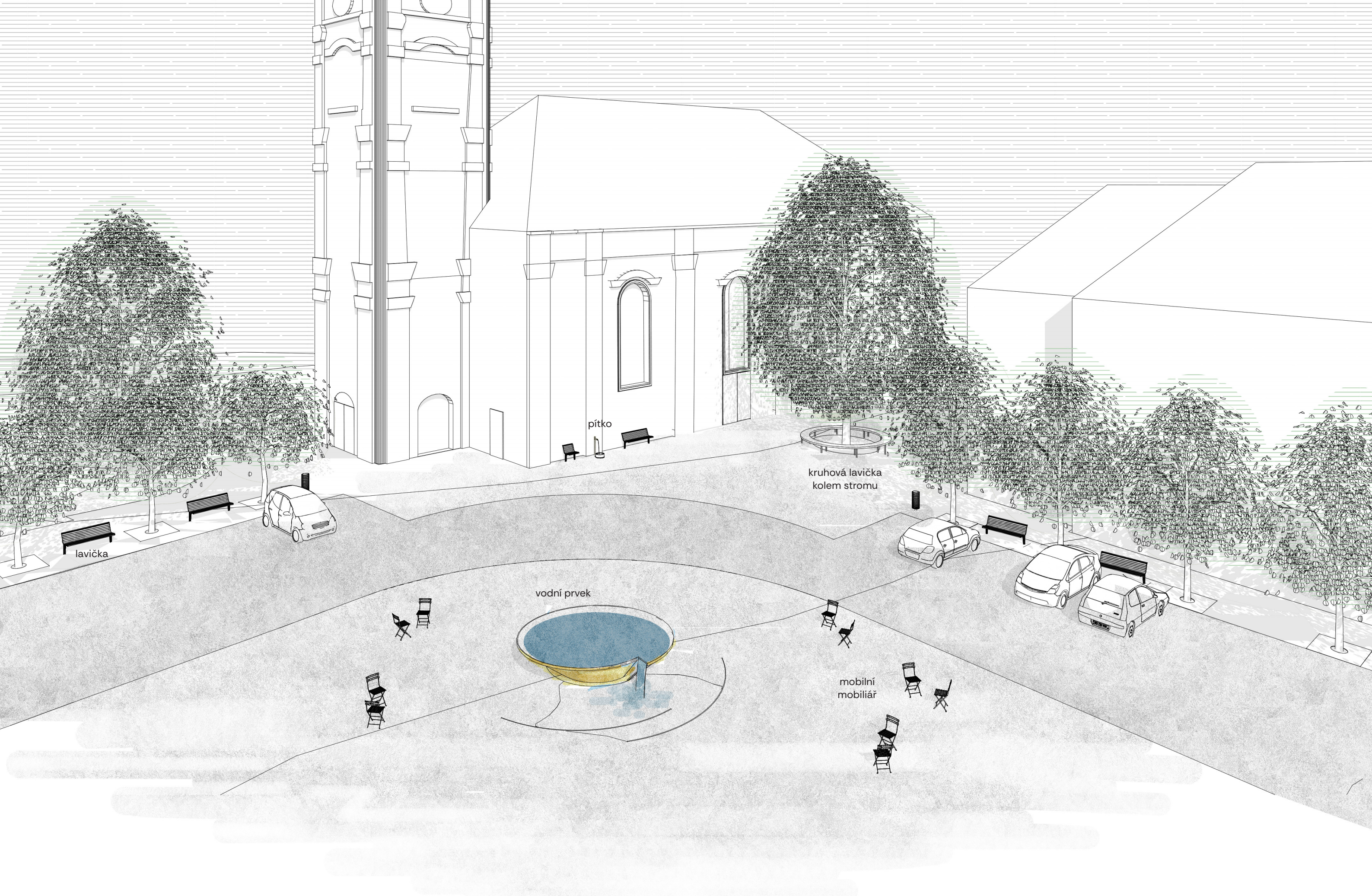

1/ MMcité, Limpido
 2/ MMcité Port
 3/ EGOE Křeslo s područkami U1
 4/ MMcité Emau
 5/ STREETPARK Inoa LINR
 6/ Bistro Folding Chair

Mobiliář

Mobiliář pro veřejný prostor náměstí a přilehlého parku je uvažován v základních odstínech konstrukce a to v barvě antracitové. Mobiliář, který bude doplněn ke kostelu a následně i do prostoru okolí nového vodního prvku by měl materialitou odpovídat. Dřevěné prvky mobiliáře uvažujeme do uhlové hnědé, která potlačí vizuální výraznost a nechá vyniknout historickou fasádu kostela a fary ve spojení s dlážděnou plochou samotného prostoru náměstí.

Do prostoru okolí vodního prvku uvažujeme s náhodně rozmístěným sezením. Bistro Folding Chair či židle na jedné středové otačivé noze (od firem mmcité či Egoe) zaručují mobilní a variabilní typ mobiliáře, který se přizpůsobuje uživatelům.

buš_buš architekti

kontakt:

ondrej.bus@seznam.cz

+420 720 185 366

